

وزارت امور خارجه ۵ معاونت و ۸ اداره کل خواهد داشت

رئیس سازمان اداری و استخدامی کشور با بیان اینکه در ساختار جدید اداری وزارت امور خارجه هشت اداره کل مورد پیش‌بینی قرار گرفته که همه مسائل مربوط به هر یک از کشورها و مناطق در حیطه وظایف و رسیدگی‌های آن اداره کل‌ها قرار می‌گیرد، اظهار داشت: «در این ساختار معاونت مالی و اداری، معاونت حقوقی - بین‌المللی و معاونت کنسولی باقی‌مانده‌و دو معاونت جدیدسیاسی و اقتصادی ایجاد می‌شوند.»

نتانیاهو: ایران خطری جدی برای کل جهان است

نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی با رئیس‌جمهور روسیه در سوچی دیدار و گفت‌وگو کرد. بنیامین نتانیاهو، در دیدار با ولادیمیر پوتین، تقویت مواضع ایران در سوریه را خطری برای اسرائیل، خاورمیانه و کل جهان خواند. وی افزود: «ایران تلاش‌های گسترده‌ای برای تحکیم حضورش در سوریه انجام می‌دهد.» نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی خاطرنشان کرد: «همکاری مشترک ما برای پیروزی بر داعش بسیار مهم است، اما نباید یک دقیقه هم دشمنی ایران ضد اسرائیل را فراموش کرد.» «دو طرف همچنین درخصوص تحولات خاورمیانه، روابط دوجانبه و بین‌المللی بحث و تبادل نظر کردند. نتانیاهو با اشاره به توسعه برنامه‌های موشکی ایران ادعا کرد که ایران در مرحله پیشرفته‌ای از کنترل و نفوذ بر عراق، یمن و لبنان قرار دارد و سازمان‌های تروریستی را تجهیز می‌کند. به گزارش «ایسنا»، ادعاهای نتانیاهو در حالی مطرح می‌شود که حضور ایران در عراق و سوریه مستشاری و به درخواست دولت‌های این دو کشور است.

حمایت‌های ایران نبود، لبنان نمی‌توانست در مقابل تهدیدات بایستد

رئیس‌جمهور اسبق لبنان با تقدیر از حمایت‌های مستمر ایران در برابر توطئه‌ها، تهدیدات و تجاوزات رژیم صهیونیستی گفت: «اگر این حمایت‌ها و جانفشانی، ایستادگی و ایمان ومقاومت نبود، لبنان نمی‌توانست در مقابل تهدیدات ایستادگی کند.» حسین جابری انصاری معاون عربی و آفریقای وزارت امور خارجه بعد از ظهر دیروز با امیل لحود، رئیس‌جمهور اسبق لبنان دیدار و گفت‌وگو کرد. رئیس‌جمهور اسبق لبنان با یادآوری مقاطعی از ایستادگی لبنان در برابر توطئه‌ها، بر ضرورت حفظ هوشیاری در شرایط حساس کنونی و در مراحل آتی تاکید کرد. جابری انصاری نیز در این دیدار با اشاره به مواضع و اقدامات ارزشمند امیل لحود در دوره فرماندهی ارتش و ریاست‌جمهوری لبنان به‌ویژه در دوران جنگ ۳۳ روزه، از نقش‌وی به‌عنوان نماد حمایت از مقاومت تقدیر کرد و افزود نام امیل لحود در صفحات تاریخ لبنان به نیکی خواهد ماند.

دیپلماسی

یادداشت، اخبار و گزارش‌هایی از تازه‌های سیاست

ارزاده کنیم غنی‌سازی ۲۰ درصد را ۵ روزه از سر می‌گیریم

رئیس سازمان انرژی اتمی از توانایی این سازمان برای از سرگیری غنی‌سازی ۲۰ درصدی تا حداکثر پنج روز در فردو خبر داد. وی با بیان اینکه رئیس‌جمهور و مجموعه نظام از مجموعه فعالیت‌های سازمان انرژی اتمی مطلعند، اظهار داشت: «ما وظیفه داریم فعالیت‌های سازمان را به اطلاع مسئولان بالاتر برسانیم و آمادگی‌های لازم را اعلام کنیم تا اگر خواستند تصمیمی بگیرند بدانند که شرایط چگونه است.»

گزارش «فرهیختگان» از تغییرات ساختاری در وزارت امور خارجه

احیای دیپلماسی اقتصادی

مرتضی کریمی روزنامه‌نگار

اخیرا با توجه به انتقادهایی که از وزارت امور خارجه درخصوص ضعف ساختاری در حوزه دیپلماسی اقتصادی می‌شد، زم‌مه‌هایی از تأسیس معاونت اقتصادی در این وزارتخانه به گوش رسید؛ معاونتی که البته ساختار وزارت خارجه را دگرگون خواهد کرد.

چراغ سبز مجلس به اصلاح ساختار وزارت امورخارجه

چندی پیش ابوالفضل حسن بیگی، نایب‌رئیس کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس با تأکید بر اینکه ساختار جدیدی در وزارت امور خارجه در بحث دیپلماسی اقتصادی را شاهد خواهیم بود، گفت: «در همین راستا در دستگاه دیپلماسی نیروهای کیفی و متخصص نیز جذب خواهند شد.» وی با اشاره به مجوزهای لازم از مجلس شورای اسلامی برای تغییر ساختار در وزارت امور خارجه، اظهار داشت: «برخی تغییر ساختارها در دستگاه دیپلماسی نیاز به مجوز مجلس دارد و برخی نیز باید در هیات دولت به تصویب برسد که مقدمات اخذ مجوزها فراهم شده و قرار است وزارت امور خارجه لایحه‌ای تدوین و به هیات دولت ارائه کند تا دولت نیز این لایحه را به مجلس ارائه دهد.» همچنین مدتی پیش بهرام قاسمی، سخنگوی وزارت امور خارجه با دفاع از عملکرد وزارت امور خارجه در حوزه اقتصادی گفته بود که در حال بررسی سازوکارهای تقویت ساختار اقتصادی وزارت امور خارجه هستیم.

تغییر معاونت‌ها در وزارت امور خارجه

گمانه‌زنی‌ها در رسانه‌ها ادامه داشته و در این خصوص یکی از رسانه‌ها اعلام کرد که «در آینده چهار بخش «معاونت همسایگان»، «معاونت سیاسی»، «معاونت حقوق شهروندی و ایرانیان» و «معاونت اقتصادی» به معاونت‌های وزارت امور خارجه اضافه خواهند شد. پیش از این صرفاً در چهار کشور دنیا، وابستگان اقتصادی حضور داشتند که با تأسیس «معاونت اقتصادی» احتمال جدی شدن این موضوع وجود دارد. در این راستا، تصمیم بر این شده تا معاونت‌های میدانی وزارت امور خارجه یعنی معاونت

اروپا و آمریکا، معاونت عربی و آفریقا، معاونت آسیا و اقیانوسیه حذف و در سطح مدیرکل شود. کلیه این مدیران کل به وسیله یک معاونت که «معاونت سیاسی» نامیده خواهد شد به وزیر امور خارجه مرتبط می‌شوند و امور از طریق این مدیرکل‌ها دنبال خواهد شد. این تغییر به‌منظور آنچه «چابک‌سازی وزارت خارجه» نامیده شده، دنبال می‌شود.

تأثیر تغییرات ساختاری بر برجام

همچنین در تغییری دیگر، پرونده برجام از معاونت و بخش امور حقوقی و بین‌الملل به معاونت سیاسی منتقل شده و در این معاونت کار خود را دنبال خواهد کرد. هدف از این تغییر، ارسال پیامی به طرف خارجی به‌خصوص آمریکایی است که پرونده برجام از نظر حقوقی برای ایران پایان یافته و قابل بازنگری نیست. تغییرات در وزارت امور خارجه از آنجا که این ساختار طی چند دهه گذشته تغییری اساسی را نشان نداده و از سوی دیگر دنیا به سرعت طی این چند دهه دگرگون شده، گریزناپذیر و غیرقابل اجتناب است، اما به نظر می‌رسد هنوز جمع‌بندی کاملی در این خصوص حاصل نشده است.

همچنین با توجه به تحولات جهانی و منطقه‌ای، توجه بیشتر به موضوع دیپلماسی اقتصادی در ساختار وزارت امور خارجه مهم و الزامی به نظر می‌رسد.

ادعای ظریف به ایجاد تغییرات ساختاری

بهرام قاسمی در نشست‌های خبری و پاسخ به سوالات مطرح‌شده در این خصوص، اشاره‌هایی به لزوم تغییر و در

پیش‌گرفتن این رویه در وزارت امور خارجه داشت. این روند ادامه داشت تا اینکه محمدجواد ظریف، وزیر امور خارجه در جلسه دفاع از خود در مجلس شورای اسلامی برای حضور مجدد در استانداری وزارت امور خارجه در دولت دوازدهم به این موضوع به‌طور اجمالی پرداخت. ظریف در سخنان خود در مجلس که ۲۵ مرداد انجام گرفت، با بیان اینکه در صورت ادامه حضور، با توجه به چالش‌های موجود دو ایر اولویت تقویت روابط با همسایگان و حل‌وفصل مشکلات منطقه‌ای و کمک به دستیابی به اهداف اقتصاد مقاومتی و بهبود وضعیت معیشت مردم را پیگیری خواهیم کرد، اظهار داشت: «وزارت خارجه با تقویت جهت‌گیری راهبردی اقتصادی در ساختار مرکز و سفارتخانه‌ها و با ایجاد انگیزه و آموزش‌های لازم برای مدیران، سفرا و کارشناسان، معاونت جدید اقتصادی و سفارتخانه‌ها را در جهت تقویت اقتصاد

مقاومتی به کار خواهد گرفت.» وی یادآور شد: «برای پیگیری این دو اولویت، چابک‌سازی تشکیلات و اصلاح ساختار با هدف برجسته کردن نگاه منطقه‌ای و اقتصاد مقاومتی آخرین مراحل خود را امروز طی می‌کند و امروز امضا خواهد شد. افزایش انگیزه، کاهش فاصله میان کارشناسان و مدیران عالی و استقرار نظام شایسته‌سالاری در جذب و استفاده از سرمایه‌های انسانی با توجه ویژه به زنان، جوانان و قومیت‌ها در رده‌های مدیریتی در داخل و نمایندگی‌های وزارت امور خارجه از جمله تغییرات ساختاری ما خواهد بود.» این برنامه اجمالی اما پس از کسب رای اعتماد از سوی ظریف در مجلس با اقبال نسبتاً خوب (۲۳۶ رای موافق از مجموع ۲۸۸ رای)، درگفت‌وگوی ویژه خبری شامگاه یکشنبه (۲۹ مرداد) از سوی ظریف تشریح شد.

ظریف در این برنامه با اشاره به تأسیس معاونت امور اقتصادی در وزارت امور خارجه گفت: «ساختار وزارت امور خارجه در طول سال‌های پس از انقلاب دستخوش تغییر شده و ما طبق قانون موظفیم ساختار وزارت امور خارجه را کوچک کنیم و این اقدام را انجام می‌دهیم که خود را با مقررات قانونی مخصوصاً قوانین برنامه پنجم و ششم تطبیق دهیم.» باید وزارت امور خارجه در این زمینه اقدام می‌کرد و هم‌زمان نیاز بود یک تمرکز اقتصادی داشته باشیم.»

وی خاطرنشان کرد: «برای اینکه تمرکز بیشتری روی این تلاش‌ها شود و سفارتخانه‌ها و مرکز به نقشی که وزارت امور خارجه باید در کمک به حوزه توسعه و پیشرفت اقتصادی کشور داشته باشند، توجه کنند، تصمیم گرفتیم یک معاونت جدید ایجاد کنیم. ضمن اینکه سه معاونت منطقه‌ای (معاونت اروپا و آمریکا، معاونت عربی و آفریقا، معاونت آسیا و اقیانوسیه) را حذف و یک معاونت سیاسی ایجاد می‌کنیم، هر جای دنیاست حفظ می‌کنیم، یک تمرکز دیگری هم ایجاد می‌کنیم و سفارتخانه‌ها و ادارات منطقه‌ای ما باید هم‌زمان به معاونت سیاسی و همچنین معاونت اقتصادی پاسخگو باشند.»

ظریف در گفت‌وگو با خبرنگار اقتصادی پاسخو گفت: «معاونت امور حقوقی و بین‌المللی در جای خود خواهد بود و احتمالاً بخشی از آن معاونت جدا خواهد شد و معاونت کنسولی در همان شرح وظایف باقی می‌ماند به‌اضافه تغییراتی که ممکن است در نام آن صورت گیرد. همچنین سخنگویی و مرکز دیپلماسی عمومی و رسانه‌ای و مرکز آموزش و پژوهش با تغییرات جزئی به کار خود ادامه می‌دهند.» هدف از این تغییر، ارسال پیامی به طرف خارجی به‌خصوص آمریکایی عنوان شده بود که پرونده برجام از نظر حقوقی برای ایران پایان یافته و قابل بازنگری نیست. وزارت امور خارجه به گفته همه کارشناسان حوزه دیپلماسی نیازمند تغییرات ساختاری اساسی است و امید است این اقدام با مدیریت صحیح منجر به اصلاح اساسی رویکرد وزارت امور خارجه به مقوله مهم دیپلماسی اقتصادی شود.

که از نظر اقتصاد مقاومتی مورد توجه بوده به‌شکل ادارات کل و به‌شکل مدیریت‌هایی که در آنجا داریم برجسته کنیم، یعنی ما در سه حوزه صادرات و در سه حوزه واردات تمرکز خواهیم کرد. صادرات کالای غیرنفتی، صادرات خدمات فنی و مهندسی که این دو حوزه برای اشتغال ما ضروری خواهد بود. ما نیاز داریم برای بازارهای فراتر از بازار داخلی تولید داشته باشیم و همین‌طور هم خدمات فنی و مهندسی فعال باشد و هم صادرات نیروی کار.»

تاکید بر حوزه صادرات

ظریف با تصریح اینکه این سه حوزه صادرات را باید باجدیت دنبال کنیم، گفت: «از این طریق ایران در زنجیره ارزش جهانی قرار می‌گیرد که نه‌تنها به تولید و اشتغال داخلی کمک می‌کند، بلکه می‌تواند مانعی باشد برای اینکه بخواهند ایران را مجدداً تحریم کنند.»

در همین رابطه بهرام قاسمی، سخنگوی وزارت امور خارجه کشورمان درخصوص تغییرات صورت‌گرفته در چارت وزارت امور خارجه گفت: «علاوه بر معاونت دیپلماسی اقتصادی، قرار است سه معاونت منطقه‌ای جای خود را به یک معاونت سیاسی بدهد. ادارات کل به‌شکلی زیر نظر وزیر امور خارجه خواهند بود، ولی باید با دو معاونت سیاسی و دیپلماسی اقتصادی برای هماهنگی مشترک، همکاری کنند.»

ارسال پیام به طرف‌های خارجی

وی افزود: «معاونت امور حقوقی و بین‌المللی در جای خود خواهد بود و احتمالاً بخشی از آن معاونت جدا خواهد شد و معاونت کنسولی در همان شرح وظایف باقی می‌ماند به‌اضافه تغییراتی که ممکن است در نام آن صورت گیرد. همچنین سخنگویی و مرکز دیپلماسی عمومی و رسانه‌ای و مرکز آموزش و پژوهش با تغییرات جزئی به کار خود ادامه می‌دهند.» هدف از این تغییر، ارسال پیامی به طرف خارجی به‌خصوص آمریکایی عنوان شده بود که پرونده برجام از نظر حقوقی برای ایران پایان یافته و قابل بازنگری نیست. وزارت امور خارجه به گفته همه کارشناسان حوزه دیپلماسی نیازمند تغییرات ساختاری اساسی است و امید است این اقدام با مدیریت صحیح منجر به اصلاح اساسی رویکرد وزارت امور خارجه به مقوله مهم دیپلماسی اقتصادی شود.

ضرورت اتخاذ استراتژی جدید

روح... سوری کارشناس روابط بین‌الملل

دونالد ترامپ به دفاع از توافق هسته‌ای میان ایران و کشورهای ۱+۵ انتقاد و به صراحت از لزوم تجدید نظر در این توافق سخن به میان آورده است. سوالی که وجود دارد این است در حالی که جامعه جهانی بر توانایی برجام در حل مشکل هسته‌ای میان ایران و غرب و مهم‌تر از آن تأمین خواسته‌های طرفین این توافقنامه در قالب یک بازی برد-برد اجماع نظر دارد چرا پس از روی کار آمدن ترامپ شاهد انتقادات گسترده ایالات متحده آمریکا نسبت به این توافق هستیم ؟

به نظر می‌رسد پاسخ به این سوال را نه در برداشت ترامپ در رابطه با میزان موفقیت یا عدم موفقیت برجام در حل موضوع هسته‌ای ایران که باید در جایگاه کنونی جمهوری اسلامی ایران در منطقه جست‌وجو کرد. در واقعیت امر مشکل اصلی دولت ترامپ با ایران در دوران پساجرام را باید نگرانی وی از افزایش نقش ایران در تحولات منطقه‌ای در نظر گرفت. دونالد ترامپ و مخالفان جمهوری اسلامی ایران نمی‌توانند شاهد توافقی باشند که به‌رغم موفق عمل کردن آن در حل مناقشه هسته‌ای میان ایران و غرب، هم‌زمان منجر به پیبود روابط ایران با جامعه جهانی و ارتقای جایگاه این کشور در نظام بین‌الملل نیز شده باشد. ازجمله مهم‌ترین زمینه‌های نمایش قدرت منطقه‌ای ایران در سال‌های اخیر را باید بحران سوریه در نظر گرفت. در واقع نقش ایران در مقابله با داعش و حمایت از بشار اسد با توجه به عدم سقوط دولت مستقر در سوریه آن‌طور که ترامپ و متحدان منطقه‌ای او خواهان آن هستند، عملاً از دیدگاه ترامپ به معنای تغییر موازنه قوا به نفع محور مقاومت در منطقه است، بنابراین دولت ترامپ تلاش دارد با استفاده از ابزارهای گوناگون فرصت مناسب برای مقابله با قدرت گرفتن ایران در منطقه را به دست آورد.

قدر مسلم هرگونه سرنوشتی که در بحران سوریه منجر به تضعیف جایگاه منطقه‌ای ایران شود می‌تواند به تهدید منافع ملی ایران در سایر مسائل منطقه‌ای نیز بینجامد. به همین دلیل نگراننده بر این باور است که ضرورت اتخاذ یک استراتژی مناسب از سوی ایران در بازی پیچیده سوریه به‌منظور تأمین منافع خود و ممانعت از حذف شدن در آینده سوریه ضرورتی انکارناپذیر و فوری است. اولین نکته‌ای که در اتخاذ این استراتژی باید لحاظ شود لزوم ادامه مبارزه با داعش است. رویکرد تداوم مبارزه با داعش بدون درگیر شدن با دیگر مخالفان اسد می‌تواند ایجادکننده دو پیامد برای سیاست خارجی ایران باشد:

۱- تغییر مثبت در موازنه قوا به نفع ایران در مقابل رقبای خود در صحنه سوریه
۲- مشروعبیت بخشی به حضور و ایفای نقش ایران در فرآیندهای حل و فصل بحران سوریه
ضرورت دوم در تدوین استراتژی گفته شده توجه به انگیزه‌های روسیه در این بحران است. در واقع انگیزه ایفای نقش محوری تر این کشور در رقابت با ایالات متحده آمریکا در خاورمیانه را باید از جمله انگیزه‌هایی دانست که روابط جمهوری اسلامی ایران با این کشور را نیازمند درنظر گرفته شدن ملاحظاتی بیشتری می‌کند. چرا که وجود این انگیزه نزد روسیه می‌تواند در زمان‌های لازم روسیه را به سمت تعامل بیشتر با عربستان سعودی، ترکیه یا حتی رژیم صهیونیستی و لحاظ کردن منافع و نگرانی‌های آنها در بحران سوریه متمایل سازد.

جنبه مهم دیگری که در رویکرد اتخاذی ایران نسبت به سوریه نیازمند توجه است تا تأکیدی است که ایران باید بر نقاط مشترک میان خود با سایر بازیگران درگیر در بحران سوریه داشته باشد. جمهوری اسلامی ایران با حضور در نشست آستانه و تأکیدی که در این نشست بر قطعنامه‌های سازمان ملل در ارتباط با سوریه داشته است در واقع ضمن اعلام پایبندی خود بر تصمیمات بین‌المللی بر مواردی از جمله حفظ تمامیت ارضی سوریه، برگزاری انتخابات و تدوین قانون اساسی جدید در این کشور تأکید کرده است که می‌تواند به‌عنوان زمینه‌ای برای کاهش تنش یا بازیگران رقیب درسوریه در آنها استفاده شود.

دست آخر اینکه ایجاد کانال‌های ارتباطی با مخالفان اسد، عربستان سعودی و حتی ایالات متحده آمریکا در کنار حفظ ارتباط موثر با اتحادیه اروپا و روسیه می‌تواند در افزایش میزان تأثیرگذاری ایران در آینده سوریه نقش بسزایی داشته باشد. رویکرد جمهوری اسلامی ایران به بحران سوریه باید همانند برجام رویکردی مبتنی بر برد-برد باشد، چراکه اتخاذ رویکرد مبتنی بر برد - باخت برای حل بحران سوریه جدا از سخت‌تر کردن امکان دستیابی ایران به اهداف و منافع ملی مورد نظر خود در این بحران، و بروز جنگ مستقیم میان قدرت‌هایی که تحولات خاورمیانه و بروز جنگ مستقیم میان قدرت‌هایی که هم‌اکنون به صورت غیرمستقیم در سوریه با هم درگیر هستند را نیز افزایش خواهد داد.

بنابراین به نظر می‌رسد مشارکت فعالانه و همیارانه ایران در پیدا کردن راه‌حلی برای بحران سوریه با مشارکت دیگر بازیگران، می‌تواند در تأمین منافع ملی و حفظ و ارتقای جایگاه فعلی ایران در منطقه تا حدود زیادی موثر واقع شود.